

A HTMT HÍREI

Megjelent a 2022. évi őszi Domus magyarországi pályázati felhívás

Az MTA meghirdette Domus magyarországi őszi ösztöndíjpályázatát. Az Akadémia Domus ösztöndíjprogramja senior és junior ösztöndíjakkal kívánja támogatni a külföldi kutatók szakmai munkásságát, magyarországi tevékenységét, segítve bekapcsolódásukat a magyarországi tudományos életbe, akadémiai és egyetemi kutatásokba, magyarországi szakmai partnerek, témavezetők közreműködésével. Az ösztöndíj tudományos kutatómunka végzésére, anyaggyűjtésre, konferencián való részvételre, konzultációra stb. használható fel, a benyújtott és elfogadott pályázatban megfogalmazott szakmai terv szerint. [...] Budapesti kutatómunka esetén az ösztöndíj időtartamára az ösztöndíjast térítésmentes szállás illeti meg a Domus 'Collegium Hungaricum'-ban. Vidéki kutatómunka esetén szállásköltség-térítés igényelhető..." Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Augusztus 27-én Újvidékre látogattak a Magyar Meteorológiai Társaság (MMT) tagjai

Újvidékre látogattak a Magyar Meteorológiai Társaság (MMT) tagjai. A látogatás az MMT XXXVIII., Szegeden megszervezett Vándorgyűlésének társult eseményeként jött létre Bordás Árpád fizikus, az MTA köztestületének külső – vajdasági tagja segítségével. A Vándorgyűlést az Aktuális kihívások a meteorológiában – fókuszban a repülésbiztonság szolgálata címmel szervezték meg. A meteorológia és a klimatológia keretében a legújabb kihívások megvitatásával foglalkoztak. [...] A Társaság ellátogatott az Újvidéki Egyetem Természettudományi-Matematikai Karára, ahol bemutatkozó előadásokat tartottak. Meghívásukra Lukity Tibor, a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács alelnöke beszámolt a tanács munkájáról és feladatairól..." Forrás: VMAT.rs: [teljes cikk >](#)

TudományKöz - beszélgetések a tudományról: Kollektív traumák, kulturális feldolgozás

2022. szeptember 16-án, 18.00 órától kerül sor a TudományKöz kerekasztal-sorozat újabb beszélgetésére, amelynek témája: Kollektív traumák, kulturális feldolgozás: narratívák, médiumok, toposzok 1. Az esemény moderátora: Virginás Andrea (Média Tanszék, Sapientia EMTE, Kolozsvár) Meghívottak: Margitházi Beja (Filmtudomány Tanszék, ELTE, Budapest) Szikszai Mária (Néprajz és Antropológia Tanszék, BBTE, Kolozsvár) és Vallasek Júlia (Újságírás Tanszék, BBTE, Kolozsvár). [...] A beszélgetés élőben követhető és a későbbiekben újra megnézhető a KAB YouTube csatornáján és a KAB Facebook oldalán..." Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

A háború fél éve számokban

Éppen az ukrán függetlenség napján (augusztus 24.) múlt fél éve, hogy Oroszország általános támadást indított Ukrajna ellen. A BBC News Ukrajna összegyűjtötte a háború legfontosabb számait: az áldozatokét, a menekülteket, a veszteségeket, a károkat. [...] Volodimir Zelenszkij elnök június elején kijelentette, hogy az oroszok Ukrajna területének mintegy 20%-át foglalták el. A Washington Post által idézett SecDev kanadai geopolitikai kockázatelemző cég szerint Oroszország a szénlelőhelyek 63%-át, az olajlelőhelyek 11%-át, a gázlelőhelyek 20%-át, a fémlelőhelyek 42%-át, valamint a ritka földfémek és más fontos ásványok, köztük a lítium lelőhelyeinek 33%-át foglalta el. [...] Az ENSZ adatai alapján az Ukrajna elleni orosz agresszió kezdete és augusztus 22. között 5 587 civil halt meg. Csak a megerősített és azonosított esetekről van szó. [...] Becslések szerint mintegy 13 millió ukrán hagyta el otthonát a háború elől Ukrajna más régióiba vagy külföldre menekülve..." Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Az online oktatás leginkább a matematikai tudás kárára ment

A távoktatás a tanulók matematikai tudásának szintjére volt a legrosszabb hatással, mind az általános, mind a középiskolában. Erről tanúskodik legalábbis az állami oktatásminőségi szolgálat által közzétett, a távoktatás minőségével foglalkozó tanulmány. A tanárok több mint fele szerint az oktatási veszteségek a matematika tantárgy esetében a legnagyobbak. A falusi iskolai pedagógusok 51 százaléka jelezte az eredmények romlását az elemi osztályokban, a városiak 42%-a. [...] A vidéki iskolák tanulóinak körülbelül 10 százaléka nem kapcsolódott be a távoktatásba – derül ki az állami oktatásminőségi szolgálat által közzétett, a távoktatás minőségével foglalkozó tanulmányból..." Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Videó: Kárpátaljai magyar iskolák ünnepélyes tanévnyitója

Ünnepélyesen megnyitották az új tanévet a kárpátaljai magyar iskolák a kisgyeői református templomban szeptember 3-án. Az esemény a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) szervezésében valósult meg. A rendezvény istentisztelettel kezdődött. Isten ígését Nagy István református lelkész hirdette az egybegyűlteknél. Ezt követően Bogáthy Eleonóra, a Kisgyeői Egry Ferenc Líceum igazgatója köszöntötte a vendégeket. [...] Orosz Ildikó, az MTA köztestületének külső tagja hangsúlyozta, hogy a KMPSZ a jelenlegi körülmények között is fontosnak tartja a jelenléti oktatást és a tanítás folytonosságának biztosítását...”
Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Elkezdődött a tanév a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Szakgimnáziumában

Kárpátalja egyetlen magyar tannyelvű szakgimnáziumában is jelenléti oktatással kezdődött meg a tanév. A szakgimnázium idén is a beregszászi római katolikus plébániatemplomban tartotta tanévnyitó ünnepségét, amely a történelmi egyházak képviselőinek köszöntőivel vette kezdetét. [...] Soós Katalin, a szakgimnázium igazgatója köszöntőbeszédében elmondta, hogy intézményükbe a háború és az azzal járó nehézségek ellenére is rekordszámú felvételiző jelentkezett, akik közül 118 hallgatónak sikerült felvételt nyernie a szakgimnáziumba. Hangsúlyozta, hogy az idei viszontagságos évben végzőseik 60 százaléka felvételizett a főiskolára, 20 százaléka más felsőoktatási intézménybe, többen pedig szakmájukban helyezkedtek el...”
Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Tanévnyitó a Beregszászi Bethlen Gábor Líceumban

276 tanulóval, részben átalakult tanári karral kezdte meg a tanévet Kárpátalja egyik legjobb magyar középiskolája, a gimnáziumból átnevezett Beregszászi Bethlen Gábor Líceum. Az intézménybe idén 16 első osztályos kisgyereket is felvettek, illetve 22 tanuló ötödik osztálytól kezdte meg tanulmányait Kárpátalja hetedik legjobb középiskolájában. [...] Szeptember elsején Szabó Árpád igazgató nyitotta meg az idei tanévet, aki ünnepi beszédében kiemelte, hogy az országunkban dúló háború mindenkire és mindenre hatással van...”
Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Újabb intézménnyel bővült a P. Frangepán Katalin Gimnázium

A P. Frangepán Katalin Gimnázium magyar tannyelvű magán oktatási intézményt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola alapította 2020-ban. Az óvoda és iskolahálózat fő célja a magyar nyelv újjáélesztése olyan településeken, ahol évtizedek óta nincs, vagy hiányos a magyar nyelvű oktatás. Szeptember 3-án Kincseshomokon átadott új magyar óvoda is e hálózat keretében kezdi meg működését. A beruházás közel 143 millió forintos támogatásból valósult meg. [...] Az óvodába 50 férőhelyes. Tervek szerint a foglalkozások október 1-től indulnak két 25 fős csoporttal – fogalmazott Jakab Andrea, a P. Frangepán Katalin Gimnázium megbízott igazgatója elmondta, a mostani a hatodik intézmény, mely az óvoda és iskolahálózat részét képezi...”
Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kiállítás: Ecsettel a békéért

A Kárpátok Művészeti és Kulturális Egyesület idei, péterfalvai alkotótáborában készült festményekből összeállított kiállítás nyílt Munkácsan, a Munkácsy Mihály Magyar Házban augusztus 31-én. A kiállítás ünnepélyes megnyitójára sokan ellátogattak, a művészek és művészet iránt érdeklődő közönség mellett magyar diplomaták és a helyi közéletből ismert közszereplők is. A tárlatot Öry László író, fotóművész, a Kárpátok Művészeti és Kulturális Egyesület elnöke és Kopriva Attila festőművész, művészettörténész, az MTA köztestületének külső tagja a kiállítás kurátora közösen nyitotta meg...”
Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Szabadtéri evangelizációs hét Beregardóban

Evangelizációs hetet szervezett Beregardóban a helyi református egyházközség. Öt napon át a Perényi Kultúrúria parkjában gyűltek össze kicsik és nagyok, ahol az ígírdetés mellett Istent dicsőítő énekek, valamint bizonyágtételek hangzottak el. Balázs Antal, a Beregardói Református Egyházközség lelkésze elmondta, hogy a koronavírus-pandémia megjelenése óta nem volt evangelizációs hét a gyülekezetben, holott azelőtt minden évben megszervezték. [...] „Ugyanakkor úgy érzem, hogy a gyülekezeti tagok is elkeseredtek egy kicsit, erőtlenekek, csüggedtek, ezért őket is nagyon fontos feltölteni, biztatni és bátorítani...”
Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Deresken tartotta országos tanévnyitóját a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége

Az idén a nyelvhatáron fekvő szórványtelepülésnek számító Deresken tartotta országos tanévnyitóját a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége. [...] Az 1910-es népszámlálási adatok szerint még több mint 800 lakossal rendelkezett az agyaggal

kitűnően bánó fazekasairól híres település, akik messze földön is ismert cserépedényeket és cserépszindelyeket készítettek. A település kisiskolája három osztállyal működik, nem könnyű feltételek között. Az elmúlt tanévben összesen 37 tanulója volt, hat pedagógusa odaadással végzi a munkáját. [...] Fekete Irén, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnök asszonya szerint a kisiskola diákjai sikeresen dolgoznak a Kárpát-medencei Kert-programban, amelyben a dereski iskola régió mintaiskolájának számít...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Bogyai Haramia Ildikó, a dunaszerdahelyi Montekid óvoda létrehozója

Bogyai Haramia Ildikó két éve hozta létre Dunaszerdahelyen a Montekid magánóvodát, melyben Maria Montessori pedagógiai elveire támaszkodva és a Montessori-eszközök segítségével a gyermekeket önállóságra, kreativitásra, kényelvűségre és önmegvalósításra nevelik. Kezdetben döcögve indult az új óvoda, két év után azonban a harminc férőhelyes ovi nemcsak telt házzal vág neki az új tanévnek, hanem mintegy negyven kicsit helyszűke miatt kénytelenek voltak elutasítani. [...] Ildikó önkénteskedett egy ír óvodában, és már akkor megfogalmazódott benne, hogy többet szeretne tudni a módszerről. Elmondása szerint a gyerekek kíváncsiak voltak, játékos oktatással tanultak, a nap végén nem rohantak haza, sőt, úgy kellett hazaküldeni őket. [...] A Montekid oviban korlátozott szabadság van, a szabályokat következetesen betartatják a gyerekekkel. A szabályokat úgy tartatjuk be, hogy nincs kiabálás, veszekedés, hangos szó. A módszernek köszönhetően már 3,5 éves korban komoly önkontrollra képesek a gyerekek...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Métabajnokság közel 200 cserkésszel Szepsiben

Tizenöt cserkészcsapat közel 200 cserkészevel rendezte meg a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség augusztus utolsó hétfőjén Szepsiben az Országos Métabajnokságot, amely minden évben nagy népszerűségnek örvend a cserkészek között. A három napos esemény legfontosabb része a szombat volt, mivel ezen a napon mérköztek meg egymással a versenycsapatok a métapályán, először a csoportbeosztás szerint, majd az egyenes kieséssel járó szakaszt követően a legjobban teljesítők juthatnak a döntőbe. [...] A méta hagyományos magyar népi ütős labdajáték, amelyet tájegységenként eltérő szabályokkal játszottak régen a gyerekek. Kell hozzá egy lapos faütő, egy labda, és ügyes játékosok: pontos ütés, hogy messzire szálljon a labda, erőnlét a futáshoz, valamint gyorsaság és kézügyesség a labda visszaadásához...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Keszegh István tanár úrról neveztek el tantermet Komáromban

A 2019-ben elhunyt Keszegh István, a komáromi gimnázium legendás matematika-fizika szakos tanára előtt tisztelegve neveztek el egy osztálytermet, melynek ünnepélyes átadására ma délután került sor a Selye János Gimnáziumban. Keszegh István 1974-től 2014-ig állt a katedrán, ez alatt a 40 év alatt több száz diákja lett eredményes különböző matematikaversenyeken. Andruskó Imre, az intézmény igazgatója felelevenítette, immáron 15 éve hagyomány, hogy a gimnázium volt tanáiról, híres diákjairól neveznek el tantermeket...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

A felvidéki magyarság sorstragédiáira emlékeztek Párkányban

A nánaai székhelyű, több mint két évtizede működő Limes-Anavum Regionális Honismereti Társulás szeptember első napján vetítéssel egybekötött könyvbemutatót és előadást tartott a párkányi kultúrházban. Popély Gyula történészt és Dunajszky Géza közíró-t Dániel Erzsébet, a társulás elnöke köszöntötte. [...] A találkozóra nemcsak a párkányi régióból, de a Duna túlsópartjáról is érkeztek a történelem iránt érdeklődő vendégek, Popély Gyula Tűszjatszma és Dunajszky Géza Felszántott tömegsírok című könyvének ismertetésére...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Értékes képeket restauráltak a Gömör-Kishonti Múzeumnak

A Rimaszombatban működő Gömör-Kishonti Múzeum 2021-ben és 2022-ben három értékes képet restauráltatott és így megmentett a teljes pusztulástól. Ábrányi Lajos 1896-ban I. Ferenc József uralkodóról készült egész alakos festményét az Erzsébet királynőt, Sisi-t ábrázoló képpel együtt eredetileg a rimaszombati Városháza nagytermében helyezték el. A nagyméretű, 260×145 centiméteres képet a restaurálással megmentették a teljes pusztulástól. [...] Ugyancsak értékes, az 1800-as évek elején készült portrékat mentettek meg a pusztulástól, amikor restauráltatták az ismeretlen szerzőtől származó Tóth Pápai János orvos és felesége portréját...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Magyar partizánok is harcoltak a szlovákokkal a nácik ellen

Bár „szlovák nemzeti”-nek hívják, az 1944-es náciellenes szlovákiai felkelés valójában nemzetközi volt, és a magyarok sem maradtak ki belőle. A magyar partizánokról azonban elég hamar megfeledkeztek Szlovákiában, és a felkelés törvényhozó szervekét

létrejött Szlovák Nemzeti Tanács megkezdte a magyarok elleni büntető intézkedések meghozatalát. [...] A felkelés első időszakában, vagyis 1944. augusztus 29. után körülbelül 300–500 magyar kapcsolódott be a harcokba a nácik ellen, de a pontos számukat ma senki nem tudja megmondani. Janek István, a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontja Történettudományi Intézetének történésze szerint alap kutatások hiányoznak, és ma Magyarországon nem ez a téma van a kutatások fókuszában. [...] Az 1. Magyar hadsereg katonái Szlovákia területén keresztül vonultak vissza. Ezekből a katonai egységekből rengeteg átállt a partizánokhoz, magyarázza Janek István. [...] Két főbb magyar partizáncsoport harcolt a felkelés keretében. Az egyik a Petőfi Sándor nevet viselte, és főleg Dél-Szlovákia középső területein tevékenykedett. [...] A másik jelentős csoportot Nógrádi Sándor, az egyik leghíresebb magyar ellenálló vezette...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Csütörtök reggeltől kétnyelvű táblák vannak minden adminisztratív átkelőnél

Reggel az adminisztratív átkelőhelyek összes vámpontján jól látható helyekre helyeztek ki olyan táblákat, amelyek kifejtik, hogy a Pristina által kiállított személyi igazolványok használatának engedélyezése kizárólag gyakorlati okokból történik, a szabad mozgás biztosítása érdekében, és ez nem értelmezhető Koszovó egyoldalúan kikiáltott függetlenségének elismeréseként. [...] Augusztus 27-én, szombaton Szerbia és Koszovó megállapodott a személyi okmányokról, melynek értelmében Szerbia beleegyezett abba, hogy a koszovói okmányokkal rendelkezők esetében eltörli a dokumentumok ellenőrzését a be- és kilépéskor, Pristina pedig beleegyezett abba, hogy a szerb okmányokkal rendelkező állampolgárok esetében nem fogja ezt bevezetni...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Megrongálták Nagybecskerek többnyelvű helységnévtábláját

Ismeretlen tettesek megrongálták Nagybecskerek többnyelvű helységnévtábláját: csak a magyar elnevezést festették le. A hírt a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége (VMDK) juttatta el szerkesztőségünkbe...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Megkezdődött a tanév: 65 ezer elsős, ebből 1278 magyar

1.829 általános és középiskolában, mintegy 760 ezer diák és csaknem 90 ezer pedagógus számára kezdődött meg ma az új tanév. Idén csaknem 65 ezer elsős először ült be a padokba. Ebből 1278 magyar, százzal kevesebb, mint tavaly. [...] Becsöngettek a muzslyai Szervó Mihály Általános Iskolába. [...] 11 elsős kezdi meg tanulmányait magyar nyelven Pacséron. [...] Tanévnitó ünnepség a zentai Thurzó Lajos Általános Iskolában. [...] Zentán is rendben megkezdődött a tanév. [...] Az idén négyszázötvenöt diák indult el első osztályba Nagyikindán. [...] Huszonnyolc magyar elsős kezdte meg a tanévet Kishegyesen...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#) [teljes cikk 6 >](#) [teljes cikk 7 >](#)

Videó: Bemutatták a Csantavér története című könyvet

Bemutatták a Csantavér története című könyvet, amely helytörténeti írásokat tartalmaz. A kötet gazdagon illusztrált és sok korabeli fotót tartalmaz. Az írásokat Szedlár Rudolf, a könyv szerkesztője gyűjtötte össze. A bemutató sok érdeklődőt vonzott a helyi színházba. [...] Szedlár Rudolf, a könyv szerkesztője: „Meglehetősen hosszú kutatások előzték meg, mert ez a könyv mögött évtizedek állnak. Több szerző könyve a Csantavér története...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Videó: A Zentai Magyar Kamaraszínház új évada

A Zentai Magyar Kamaraszínház ismertette a 2022/23-as évad repertoárját. Henrik Ibsen Nóra című drámáját Verebes István dolgozta át, és ő maga is rendezi a darabot, amely a Nóra és Torvald címet viseli. A darab bemutatóját október 9-én tartják meg. Az ezt követő előadásokról a színház igazgatója, Wischer Johann számolt be...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Utazunk címmel hirdette meg 2022/2023-as évadát az Újvidéki Színház

Az évad négy új előadásának mindegyike kapcsolódik valamilyen módon az utazáshoz, az úton levéshez. Az évad első premierjét, a Benyovszky, a szabadság szerelmese című musicalt októberben tartják. A Benyovszky, a szabadság szerelmese című musicalt tavaly mutatták be Budapesten a világotutazó születésének 280. és halálának a 235. évfordulója alkalmából, a Benyovszky-emlékév keretében. Lénárd Róbert emlékeztetett arra, hogy Benyovszky Móricot több közép-európai ország is saját nemzeti hőségnek tekinti, Magyarország mellett például Szlovákia is, amelynek területén található szülővárosa, Verbó, de Lengyelország is, hiszen részt vett az oroszok elleni felszabadítási harcban...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Elutasítják a szegregáció vádját a nagyváradai iskola magyar vezetői és a református püspökség

Egy, a Csúry István református püspök Facebook-oldalán közzétett péntek esti román nyelvű nyilatkozatban elutasítják a szegregáció vádját a nagyváradai Nicolae Bălcescu Általános Iskola ügyében érintett magyar vezetők, közli az MTI. [...] Nagyváradon a hétfői iskolakezdés előtti napokban az keltett indulatokat, hogy az oktatásügyi minisztérium – szegregáció gyanúja miatt – nem járult hozzá ahhoz, hogy a Nicolae Bălcescu Általános Iskola magyar tannyelvű osztályai a református püspökség által ingyenesen felajánlott, újonnan felújított épületbe költözzenek. Ezért az iskolában hétfőtől – a megfelelő számú tanterem hiányában – két váltásban indul a tanítás...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Új iskola létesítéséről tárgyaltak Kézdivásárhelyen

Szépen felújított, viszont óriási épület a kézdivásárhelyi Minorita Rendház, amelyet jó lenne étellel megtölteni. Erre vonatkozó próbálkozás zajlott pénteken: háromszéki és Hargita megyei résztvevők, politikusok, üzletemberek és a civil szféra szereplői többórás megbeszélésen azt vették górcső alá, hogy milyen esélye van a turisztikai szakképzés beindításának a céhes városban. Úgy tűnik, a megbeszéléssel az első lépést is megtették ebbe az irányba. [...] A kötetlen megbeszélésen több érdekes megjegyzés elhangzott. Mindenki egyetértett azzal, hogy jó pár évvel ezelőtt Ecaterina Andronescu tanügyminiszter „sikeresen” szétverte a romániai szakoktatást, azóta a cégek zöme nem kap megfelelően képzett embert, legyen szó villanyszerelőről vagy éppen szakácsról. Egy másik problémát az jelenti, hogy mindenki egyetemen kívánczik...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Mannakabócák jelentek meg Kolozsváron is

A horvátországi vagy görögországi nyaralások hangulata most már itthon is megidézhető: Erdély több településén is hallható az utóbbi pár évben a mediterrán térségekre jellemző hangos kabócaéneklés. Biológusokat kérdeztünk a jelenségről. [...] Idén Kolozsváron keltett feltűnést a hangos kabócaéneklés, amely a város több pontján is hallható volt, de Szatmárnémetiben is feltűntek két-három éve, sőt, már a Királyerdőben és a Kászonokban is észlelték a rovarok jelenlétét a biológusok. A kolozsvári kabócaconcertet Kósa Ferenc biológus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) oktatója vette alaposabban szemügyre, aki megállapította: a városban megjelent faj a mannakabóca (*Cicada orni*). [...] Vagy behozták az utóbbi időben ültetett platánokkal, azaz a platánok gyökereit körbevevő nagy földlabdákban érkezettek beágyazva a lárvák; vagy pedig a felmelegedés miatt ennek a fajnak is északra tolódott az elterjedési határa. [...] Markó Bálint biológus, az MTA köztestületének külső tagja, aki szintén a BBTE oktatója, egyetértett kollégájával az okokat illetően...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Kiss Ágnes politológus, a homály és a bizonytalanság voltak a diktatúra leghatékonyabb eszközei

A diktatórikus, egypártrendszerű Románia cenzúrájának hálója igen kiterjedt volt: lefedte a napilapok, folyóiratok és könyvkiadó szerkesztőségét, színházakat, operákat, mozikat és minden más kulturális intézményt is. Kit mit szándékozik megírni, publikálni, színpadra vinni? Mit szerkesztenek éppen? Mit publikáltak már? – olyan kérdések voltak ezek, amelyeket a cenzorok, szekusok hatványozott figyelemmel követtek. Finomhangolás című könyvében Kiss Ágnes politológus, az MTA köztestületének külső tagja, a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet kutatója aki évek óta foglalkozik a cenzúra történetével és hatásaival, rámutat arra, hogy a személyes kapcsolatok, az informális megoldások sokkal nagyobb szerepet játszottak a rendszer működtetésében, mint azt hinnénk. A kutató alulról, a mindennapi gyakorlatok szintjéről nézve tárja fel a romániai államszocializmus cenzúrájának finommechanikáját. [...] Egyébként a cenzor nem besétált a szerkesztőségbe, hanem a szerkesztőség vitte el neki a lapszámot, vagy pedig a nyomdában találkoztak – főként, ha napilapról volt szó, akkor mindennapos volt a találkozás. [...] Mennyire foglalkoztál a szamizdat-kiadványokkal?...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Könyvbemutatóval, kiállítással, koncerttel nyíltak meg a második Opera Napok

Szombaton, szeptember 3-án nyitották meg hivatalosan a Kolozsvári Magyar Opera és a Kolozsvári Operabarátok Köre által második alkalommal megszervezett Opera Napokat. Az esemény részeként bemutatták Horváth Erika, az opera hegedűművészenek Operák női szemmel című kötetét, valamint megnyitották a könyv szövegeihez készült Kürti Andrea-illusztrációkból álló kiállítást is. [...] Mint elhangzott, kötetében Horváth Erika női nézőpontot érvényesítve vizsgálja huszonegy opera – A varázsfuvola, a Carmen, a Parasztbecsület, a Pillangókisasszony, a Bánk bán, a Hány János vagy épp a szerdán bemutatásra kerülő Veron – történéseit, a főhősök sorsát és a karakterek közötti kapcsolatokat...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Recenzió: A románok genetikai története és más képtelenségek

A történeti genetika néven ismert tudományág ma már több évtizedes múltat tekint vissza. Sőt! Köztudottan az eugenista mozgalmak a 19. század végén kezdték a genetikát a történettudománnyal összefüggésbe hozni, amely néhány évtizeddel később – egy sokkal sötétebb korban, pontosan az eugenizmus korai hatásaként – a múlt század legszörnyűbb tragédiáit szülte 1933 és 1945 között. A

ma ismert történeti genetika – ennek a sötét múltnak a nyomait elfelejtve vagy szőnyeg alá seperve – az 1980-as évek óta számtalan jelentős eredményt ért el, hol igazolva a történet- és régészettudomány írott és íratlan forrásokra alapuló hipotéziseit, hol megcáfolva azokat és új irányba terelve a kutatást. [...] Ezek tudatában érthető talán, miért vált az elmúlt évek legolvasottabb tudomány-népszerűsítő könyveinek egyikévé Mihai G. Netea román orvos és infektológus kötete, amely A románok (nem teljes) genetikai története címmel. [...] A kötetből több ezer példány kelt el, és néhány héttel megjelenése után már nagyon nehéz volt a könyvesboltokban megtalálni. [...] Mihai G. Netea kötete sajnos sem a történet genetika módszertanának, sem a régészettudomány és a történettudományok fogalomtárának nem felel meg. Modern nemzetképet vetít vissza egy populációgenetikára, amelyről alapvetően még adata sincs a legtöbb történeti korból. [...] T. Szabó Csaba, az MTA köztestületének külső tagjának írása...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Újra látható lesz az Erdélyi Történeti Múzeum egyiptomi gyűjteménye

Újra látható lesz az Erdélyi Történeti Múzeum egyiptomi gyűjteménye. A pénteken 13 órakor nyíló kiállításon 49 restaurált műtárgyat mutatnak be, köztük a több mint 2000 éves gamhudi múmiát. A kolozsvári egyiptomi gyűjteményt legutóbb 2018-ban láthatta a nagyközönség. Az Ókori Egyiptom istenei és halandói című kiállítást és az azt előkészítő átfogó kutatási és restaurálási projektet a 2014-2021-es EGT Alapokból finanszírozott RO-CULTURA program keretében valósították meg...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Magyarlapádon tartották a Nagyenyedi Református Egyházmegye nőszövetségi találkozóját

Magyarlapádon szervezték meg a Nagyenyedi Református Egyházmegye nőszövetségi találkozóját szombaton. Tizenöt településről mintegy száz résztvevő vett részt az eseményen, amelyet a járvány miatt csak kétéves kényszerszünet után tarthattak meg ismét. A találkozón, a szokásnak megfelelően, énektanítás is volt: Boros Erzsébet, a Nagyenyedi Református Egyházmegye Nőszövetségének elnöke egy kurucdallamra írott, Zrínyi Miklós által szövegezett istendicséretet tanított...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Új elnököt választott a Magyar Népcsoporttanács

Augusztus 29-én, Bécsben, a Kancellária Hivatalban tartotta meg tisztújító közgyűlését a Magyar Népcsoporttanács. A 16 tagú tanács 10 szavazattal Somogyi Attilát választotta meg új elnökének, Király Andreát pedig a grémium új elnökhelyettesének. A burgenlandi, felsőlövői származású pedagógus 2002 óta a Magyar Népcsoporttanács tagja, és a 2018 óta elnök Hollós Józseftől veszi át feladatkörét. Somogyi Attila a Magyar Népcsoporttanács új elnöke...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Rekordszinten a magyarok foglalkoztatása

Júliusban 114.480 magyar állampolgár dolgozott Ausztriában júliusban, tavalyhoz képest 7.894-el többen – derül ki a társadalombiztosító adataiból. Ez újabb rekordot jelent. A tartományi rangsort továbbra is Burgenland vezeti, és itt a legdinamikusabb a magyar munkaerő bővülése is. 114.480 fős létszámukkal a magyarok alkotják a második legnépesebb külföldi csoportot az osztrák munkaerőpiacon. Többen csak a németek vannak, közülük valamivel több, mint 118 ezren dolgoznak alkalmazásban Ausztriában. A magyarok legnagyobb foglalkoztatója továbbra is a turizmus: júliusban 25.705 magyarnak adott munkát. Az árutermelő szektorban 17.183-an, autókereskedőként vagy szerelőként pedig 16.440-en álltak alkalmazásban júliusban...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: 7. Nemzetközi Magyarságtudományi Konferencia

Augusztus 31. és szeptember 3. között rendezik meg Sopronban és Kismartonban a Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság „Emlékezet és felejtés a magyar kultúrában – térközök és időközök” című hungarológiai konferenciáját. A doktori iskolák 7. nemzetközi magyarságtudományi konferenciájának előadói hét magyarországi és hét külföldi egyetem doktori iskoláját képviselik. Seidler Andrea a Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság elnöke a konferenciáról: A résztvevők mintegy 40 előadást hallhatnak a három nap folyamán. „Ezen a konferencián nem csak irodalom szakosok vannak, hanem néprajzosok, zenetörténészek, nyelvészek, irodalomtörténészek is. Tehát a hungarológiának egy bővebb spektrumát tükrözi ez az összeállítás.” – közölte Seidler Andrea a Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság elnöke, a Bécsi Egyetem professzora, a konferencia szervezője...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

A burgenlandi magyarok „zenei időutazása”

A honfoglalással kezdődik és a jelenkorban végződik a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület „Zenei időutazás” című előadása, melyet a tavalyi nagy sikerek után, szeptember 3-án, szombaton 18 órakor szélesebb körben is bemutatnak Szabadbárádon a KUGA kulturális központban. A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület csoportjain – az Énekkörön, a Csörge Népzenei Együttesen és a

Virgonc Néptáncsoport tagjain kívül – a Magyar Örökség-díjas Alsóőri Kétnyelvű Színjátszóegyesület és Kultúrkör tagjai is szerepelnek az előadásban...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

Körkép: Csökkenőben a magyart anyanyelvként tanuló elsősök száma

Szeptember elsejével szimbolikusan vége a nyárnak, kezdődik a tanév, az iskolaköteles gyereket nevelő családokban feszesebbre fordul az életritmus. A 2022/23-as tanévben a Muravidék kétnyelvű területén közel 850 általános és mintegy 300 középiskolás diáknak csengettek be. Az elsősök száma megegyezik a tavalyival (95), de a magyar, illetve magyar kötődésű anyanyelvi csoportok viszont sajnos egyre zsugorodnak. [...] Tanévkezdési körkép Lendváról, Göntérházáról, Pártosfalváról és Dobronakról...” Forrás: Nepujzag.net: [teljes cikk >](#)

Kétnyelvű pedagógusok tanévkezdő szakmai napja

A Muravidéki Pedagógusok Egyesülete (MPE) augusztus 29-én szervezte meg tanévkezdő szakmai napját a muravidéki kétnyelvű óvodák és iskolák pedagógusai számára „Nagy utazás a korai fejlesztéstől a tehetséggondozásig” címmel. A Lendvai Kétnyelvű Középiskolában tartott konferencián először üdvözölte kollégáit ilyen nagy számban az egyesület új elnöke, Pisnjak Andrea. Köszöntőjében kiemelte: az új technológiák, a távoktatás kihívásai is szembesítenek azzal, hogy elkerülhetetlen a pedagógusok életfogytiglani tanulása. Az ilyen szakmai találkozók is azt szolgálják, hogy a pedagógusok felkészültebben kezdjék a tanévet. A konferencia témájával összhangban Vida Törnar Judit, az MPE alelnöke röviden bemutatta a radamosi korai fejlesztő központot, illetve az ott található fejlesztő szobákat és játékos-fejlesztő eszközöket...” Forrás: Nepujzag.net: [teljes cikk >](#)

HORVÁTORSZÁG

A hatodik HMDK-s szórványkonferencia Omišban

A szórványban működő egyesületeink képviselői kicserélték tapasztalataikat, valamint a magyarságunkat érintő aktuális kérdéseket vitatták meg az omiši konferencián, ez sorrendben már a hatodik volt, az előzőekre is a tengerparti településen került sor. Az idei tanácskozáson a szórványban működő HMDK-tagszervezetek vezetői és az országos magyar szervezet munkatársai vettek részt. Az egybegyűlteket Jankovics Róbert parlamenti képviselő, a HMDK elnöke köszöntötte. [...] A konferencia negyedik napján vendégelőadókat is köszönthettek a résztvevők. Elsőként Alen Tahiri, a horvát kormány emberi jogi és kisebbségi hivatalának a vezetője tartott előadást...” Forrás: Kepesujzag.com: [teljes cikk >](#)

Pedagógus-továbbképzés a kopácsi Tangazdaság és Ifjúsági Központban

A közelgő tanévkezdés alkalmából a Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma (HMPF) egy egynapos továbbképzést szervezett a horvátországi magyar tannyelvű iskolákban tanító pedagógusok részére. Pálincás Krisztián, a HMPF irodavezetője elmondta, hogy a szakmai szervezet a megalakulása óta szervez továbbképzéseket a magyar tannyelven oktató pedagógusok részére. A továbbképzések célja, hogy pedagógusaink munkáját új ötletekkel, tapasztalatokkal, korszerű módszerekkel segítsék. Az elmúlt években ezeket a továbbképzéseket általában valamelyik magyar tannyelvű iskolában tartották, viszont amióta megépült a kopácsi Tangazdaság és Ifjúsági Központ, az összejövetelek nagy részére ott kerül sor, kihasználva az objektum adottságait...” Forrás: Kepesujzag.com: [teljes cikk >](#)

Magyar részvétel az ország legnagyobb kisebbségi szemléjén

Már régóta a Sziszek-Moslavina megyei Lipovljaniban rendezik meg az ország legnagyobb kisebbségi szemléjét, amelyen a HMDK keretein belül működő egyesületek is részt vesznek. Idén a pakráci és daruvári magyarok közösségének tagjai, valamint az eszké-rétfalusi Népkör magyar kultúregyesület táncsoportja képviselte magyarságunkat...” Forrás: Kepesujzag.com: [teljes cikk >](#)